

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

TER BESLUITVORMING

Aan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Auteur
5.1.2e
T 5.1.2e
5.1.2e @minInv.nl

Datum
30 november 2020

nota

Aanvoer nertsenkadavers vanuit

Kenmerk
5.1.2e 20297917
BHM: 20298387

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

5.1.2e 5.1.2e	5.1.2e 5.1.2e	5.1.2e 5.1.2e
------------------	------------------	------------------

WJZ 5.1.2e	5.1.2e	CVO 5.1.2e
----------------------	--------	----------------------

BPZ 5.1.2e

Aanleiding

Afgelopen vrijdag is u een advies voorgelegd ten aanzien van de aanvoer van nertsenkadavers vanuit België. U heeft geen toestemming gegeven om kadavers vanuit België aan te laten voeren. Helaas zijn we niet volledig geweest en ontbrak er politieke en juridische informatie in de nota, waarvoor onze excuses. Wellicht leidt deze aanvullende informatie niet tot een andere afweging aan uw kant, maar we vonden het van belang de volledige informatie alsnog aan uw voor te leggen in deze nota.

→ Wanneer deze aanvullende informatie voor u aanleiding vormt voor een andere afweging dan horen wij dat graag.

Afwegend

Politiek en publicitair zijn er risico's verbonden aan toestaan van aanvoer van nertsenkadavers: Nederland is inmiddels nagenoeg vrij van levende nertsen en de wetsbehandeling loopt nog. Tegelijkertijd is er juridisch binnen de interne markt geen ruimte dit transport te weigeren. Daarnaast speelt ook een politiek belang, vanwege onze afhankelijkheid van buurlanden als België op slachtcapaciteit bij andere diersoorten zoals konijnen.

Kernpunten

- Er hebben zich in ieder geval twee Nederlandse eigenaren van verschillende Belgische nertsenhouderijen bij de NVWA gemeld die nertsenkadavers uit België willen aanvoeren om in Nederland te laten pelzen. Mogelijk zouden er 3 of 4 Belgische nertsenhouderijen gebruik willen maken van Nederlandse pelscentra. De sector geeft aan dat er

Ontvangen BPZ

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 20297917

- onvoldoende pelscapaciteit is in België, daarom worden de nertsen van deze bedrijven elk jaar in Nederland gepeld.
- Indien u bij uw besluit blijft om de aanvoer van kadavers uit België niet toe te staan, dan wordt het vrij verkeer van goederen van de interne markt van de Europese Unie beperkt. Europeesrechtelijk is zo'n beperking alleen gerechtvaardigd ter bescherming van een algemeen belang, bijvoorbeeld volks- of diergezondheid.
  - Nederland heeft vanuit het oogpunt van bescherming van de dier/volksgezondheid onvoldoende redenen om dit vrije verkeer te beperken. Dat komt omdat België vergelijkbare maatregelen treft bij nertsbedrijven wat betreft monitoring en preventie als Nederland. Daarmee is het risico op besmetting in België hetzelfde als in Nederland. Daarmee zijn de kadavers uit België net zo veilig als de kadavers uit Nederland. Een dergelijke beperking is dus niet in het belang van de bescherming van de dier-/volksgezondheid.
  - Nertsenhouders hebben de mogelijkheid om het weigeren van de invoer van kaders aan te vechten bij een rechter of om hierover te klagen bij de Europese Commissie. Er zijn vooralsnog geen signalen dat nertsenhouders dit ook daadwerkelijk overwegen om te doen.
  - Het uiteindelijke oordeel van een rechter (Nederlandse rechter of het Hof van Justitie) is moeilijk te voorspellen. Zoals aangegeven is er onvoldoende inhoudelijke onderbouwing voor een weigering. Echter het sentiment rond de humane COVID epidemie zou het oordeel van een rechter door het hanteren van het voorzorgsprincipe kunnen beïnvloeden. Een gegronde klacht leidt mogelijk tot schadeclaims.
  - Daarnaast is het van belang om de relaties met onze buurlanden goed te houden. Bij uitbraken van dierziekten kunnen we afhankelijk zijn van onze buurlanden voor de afvoer van bijvoorbeeld konijnen en kalkoenen omdat we geen opties hebben om die dieren in Nederland te slachten. Het nu weigeren van deze Belgische nertsenkadavers kan in de toekomst leiden tot vergelijkbare reacties. Hiervan zijn enkele voorbeelden te benoemen (zie toelichting).
  - Deze punten zijn in de vorige nota helaas onvoldoende onder de aandacht gebracht. Hiervoor onze excuses. Het is echter wel belangrijk om van deze zaken op te hoogte te zijn voor uw overweging.
  - DC adviseert ook nu negatief op dit besluit. Op 14 december is de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer. Volgende week zijn naar verwachting de laatste nertsen in Nederland geruimd. Bovendien zijn er in België op dit moment geen besmette nertsbedrijven, wanneer er wel een besmet bedrijf gevonden wordt is het in de beeldvorming niet uit te leggen dat wij kadavers uit België hebben geïmporteerd. Zowel publicitair als politiek ziet DC hier alleen maar risico's in.

Toelichting

Risico's bij het weigeren van de aanvoer van vellen uit België

Op grond van de Regeling maatregelen Sars-CoV-2 bij nertsen is het verboden om kadavers te vervoeren (artikel 3ba, tweede lid). Zonder ontheffing van dit verbod kunnen Belgische houders/handelaars geen kadavers vervoeren naar een Nederlands pelscentrum.

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 20297917

Het weigeren van de aanvoer van kadavers uit België betekent impliciet een verbod op de invoer van kadavers uit het buitenland. Een dergelijk verbod op de invoer van nertsenkadavers betekent een belemmering van het vrij verkeer van goederen op de Europese markt. Voor zo'n verbod gelden Europese vereisten: er moet een algemeen belang worden gediend, geen discriminatie, en het verbod moet geschikt, noodzakelijk en evenredig zijn. Echter kan Nederland de noodzaak, geschiktheid en evenredigheid van de maatregel in het licht van de bescherming van de volksgezondheid niet onderbouwen voor de import vanuit België, omdat de maatregelen die op de nertsenhouderijen in België zijn getroffen in zeer grote mate vergelijkbaar zijn met de maatregelen die in Nederland gelden. Zij hebben een vergelijkbare early warning monitoring, meldplicht en serologische screening ingevoerd. Sindsdien is er geen enkele besmetting op een nertsenhouderij in België aan het licht gekomen. Het ministerie van VWS heeft aangegeven geen risico voor de volksgezondheid te zien in de aanvoer van kadavers vanuit België. Het verbieden van de invoer van Belgische vellen is dus kwetsbaar, nu niet onderbouwd kan worden dat het weigeren van kadavers uit Belgische bijdraagt aan de bescherming van de dier/volksgezondheid.

Juridische risico's:

Het voorzorgsbeginsel wordt toegepast om de volks- en diergezondheid in een land te kunnen beschermen. Zodra de laatste actieve nertsenhouderijen zijn gestopt vervalt direct het argument dat de Nederlandse nertsenpopulatie beschermd moet worden. Dan blijft alleen het argument over om volksgezondheid te beschermen. Echter valt met de huidige gegevens niet te beargumenteren dat de Belgische nertsenhouderij op dit moment een zodanig reservoir vormt dat het de Nederlandse bevolking mogelijk in gevaar zou kunnen brengen. Daarbovenop komt dat SARS-CoV-2 nog volop aanwezig is en verspreid wordt onder de Nederlandse bevolking.

Het weigeren van de aanvoer van vellen uit België kan aanleiding geven tot het indienen van een klacht van pelzenhandelaars. Zij kunnen een klacht indienen bij de Europese Commissie met als onderbouwing dat het verbod niet is genotificeerd, en dat er een niet gerechtvaardigde inbreuk wordt gemaakt op het vrij verkeer van goederen. Mogelijk leidt dat tot een inbreukprocedure bij het Hof van Justitie, en bij een negatief oordeel van het Hof uiteindelijk tot schadeclaims.

Ook kunnen de nertsenhouders bij de Nederlandse burgerlijke rechter een klacht indienen wegens onrechtmatige wetgeving (artikel 2ba, tweede lid, van de Regeling maatregelen Sars-CoV-2 bij nertsen). Ook dan zullen zij moeten onderbouwen dat met het invoerverbod een niet gerechtvaardigde inbreuk wordt gemaakt op het vrij verkeer van goederen. Er is een kans dat de Nederlandse rechter via prejudiciële vragen om een oordeel van het Hof van Justitie zal vragen, voordat uitspraak wordt gedaan. Een gegronde klacht leidt mogelijk tot schadeclaims.

Politieke risico's

Nederland is afhankelijk van zijn buurlanden voor de afvoer van verschillende dieren omdat er in Nederland bijvoorbeeld geen slachtcapaciteit is (bijvoorbeeld

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Kenmerk
DGA-DAD / 20297917

konijnen of kalkoenen). Het is hierbij de gebruikelijke handelswijze dat er geen belemmeringen aan dit transport worden opgelegd zolang de maatregelen in beide landen vergelijkbaar zijn. Alle Nederlandse konijnen worden bijvoorbeeld in België geslacht. Toen er signalen waren dat konijnen mogelijk met SARS-CoV-2 besmet konden worden, heeft Nederland België moeten vragen om niet de aanvoer van Nederlandse konijnen te weigeren, mochten er daadwerkelijk konijnen op konijnenhouderijen positief worden getest. Dit zou op korte termijn welzijnsproblemen op gaan leveren. Ook voor de slacht van kalkoenen en uitgelegde leghennen zijn we door een gebrek aan slachtcapaciteit in eigen land afhankelijk van Duitsland en België, die met de uitbraken van HPAI in Nederland redenen zouden kunnen hebben om de aanvoer van deze dieren te weigeren. Als zij dat wel zouden doen, dan zullen er op de bedrijven in Nederland op korte termijn welzijnsproblemen ontstaan.

Het nu beperken van het gelijke speelveld brengt risico's met zich mee voor de toekomst. Mogelijk dat onze buurlanden in andere situaties vergelijkbare maatregelen gaan opleggen.

Uiteraard zitten er ook politieke en publicitaire risico's aan de aanvoer van de kadavers uit België. Nu Nederland bijna vrij is van levende nertsen en er een verbod wordt geïmplementeerd op het houden van nertsen is het lastig uitleggen dat we het transport van nertsenkadavers uit België toestaan en de nertsenhouderij in andere landen hiermee in stand houden.

Daar tegenover staat dat het hier gaat om een eenmalige (en gebruikelijke) gebeurtenis. De Nederlandse nertsenhouders hebben enkele bedrijven in België en moeten de nertsen op die bedrijven laten pelzen. Daar is niet voldoende capaciteit voor in België. Deze nertsenhouders konden niet op voorhand voorzien dat de pelscapaciteit waarvan zij normaal gebruik maken niet beschikbaar zou zijn door de maatregelen die de Nederlandse overheid heeft genomen. Daarbij komt dat deze bedrijven komend jaar zullen stoppen met het houden van nertsen, omdat zij afhankelijk zijn van de voerfabrieken in Nederland. Deze voerfabrieken zien geen reden meer om de fabriek open te houden door het wegvallen van de Nederlandse afzetmarkt. Het transport van deze kadavers wordt overigens niet zondermeer toegestaan. De NVWA legt strikte voorwaarden op.

Voor de aanvoer van nertsen uit andere landen (zoals Spanje) zijn vooralsnog wel redenen om deze te weigeren. De monitoringssystemen in andere lidstaten zijn niet zo streng als die in Nederland en mogelijk is daar reservoirvorming in de nertsen, in deze landen zijn wél besmettingen gemeld en in deze landen is wél capaciteit om de nertsen ter plaatse te laten pelzen. Dit betekent dat er op basis van het voorzorgsbeginsel, ter bescherming van de Nederlandse volksgezondheid, redenen zijn om deze kadavers niet toe te laten in Nederland.